

عنوان مقاله:

برآورد ارزش اقتصادی نقش پوشش گیاهی در کنترل فرسایش خاک (مطالعه موردی: حوزه آبخیز کچیک)

محل انتشار:

پژوهش های حفاظت آب و خاک، دوره 27، شماره 6 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

راضیه فارسی - دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی مرتعداری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

حسن یگانه - عضو هیات علمی گروه مدیریت مرتع دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

محسن حسینعلی زاده - عضو هیات علمی گروه آبخیزداری و مدیریت مناطق بیابانی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

مژگان سادات عظیمی - عضو هیات علمی گروه مدیریت مرتع دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

خلاصه مقاله:

چکیده سابقه و هدف: حفظ و نگهداری خاک و جلوگیری از رخدادهای تشدید فرسایش از مهمترین کارکردهای اکوسیستمهای طبیعی به حساب میآید این موضوع به ویژه در مناطق پرشیب و کوهستانی از اهمیت ویژه برخوردار است کارکرد حفاظت خاک نیز همانند بسیاری از دیگر خدمات اکوسیستمها، فاقد بازاری برای تعیین ارزش آنها است. اکوسیستمهای طبیعی یکی از منابع مهم اقتصادی برای بسیاری از کشورهای درحال توسعه میباشد که با تولید کالاها و خدمات به توسعه مناطق و جوامع کمک میکنند. نبود بازاری سازمان یافته برای تعیین ارزش خدمات تولید شده این اکوسیستمها و در نتیجه رایگان پنداشتن آنها، منجر به از دست رفتن بخش عظیمی از این منافع شده است. این مطالعه در سال ۱۳۹۸ با هدف بررسی نقش اکوسیستم طبیعی منطقه کچیک در کنترل فرسایش خاک و تعیین ارزش اقتصادی حفاظت خاک براساس کارکرد حفظ حاصلخیزی خاک انجام شد. مواد و روشها: به منظور برآورد کمی میزان فرسایش خاک، از مدل RUSLE که ورودیهای آن شامل عامل فرسایش باران، عامل فرسایش پذیری خاک، عامل طول و درجه شیب، عامل پوشش گیاهی و عامل کارهای حفاظتی میباشد در محیط سامانه اطلاعات جغرافیایی انجام شد. برای محاسبه ارزش اقتصادی کارکرد حفظ حاصلخیزی خاک، میزان نگهداشت خاک و محتوای عناصر غذایی خاک شامل ازت، فسفر و پتاسیم منطقه، برآورد شد و ارزش اقتصادی آن با رویکرد هزینههایگزین محاسبه شد. یافتهها: نتایج حاصل از فرسایش خاک با روش RUSLE نشان داد دامنه فرسایش خاک در منطقه بین ۰ تا ۲/۲۳۹ تن در هکتار در سال متغیر بوده و میانگین آن برابر ۹۴/۷ تن در سال در هکتار برآورد شد. ارزش عناصر اصلی حفظ شده در خاک کل حوضه برابر ۲۱/۹ میلیارد ریال در سال بوده و ارزش هر هکتار اکوسیستم منطقه برابر ۵۵/۲ میلیون ریال در سال برآورد شد. همچنین تجزیه و تحلیل دادههای بدست آمده از فرسایش در نرمافزار IDRISI Selva نشان داد، عامل طول و درجه شیب با ضریب همبستگی ۹۳ درصد و ضریب تبیین (R²) ۸۷/۰ بیشترین تاثیر را در برآورد فرسایش سالانه خاک داشته است. نتیجه گیری: نتیجه این پژوهش بیان میکند ارزش بدست آمده در هر هکتار جنگل ۳۹/۳، مرتع ۸۴/۲ و دیمزار ۱۶/۲ میلیون ریال در سال میباشد که نشان دهنده ارزش بیشتر اکوسیستم مراتع نسبت به اراضی دیمزار میباشد. با توجه به اثرات مثبت پوشش گیاهی، لزوم توجه ویژه به پوشش گیاهی مرتعی و جنگلی به منظور کاهش فرسایش خاک احساس میشود و پیشنهاد میشود برنامههای بیولوژیکی و حفاظت خاک به منظور کاهش خسارات فرسایش خاک در قسمتهای با حساسیت فرسایش بالا در منطقه صورت گیرد.

کلمات کلیدی:

ارزش حفظ حاصلخیزی، حفاظت خاک، حوزه آبخیز کچیک، RUSLE

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1201748>

